

PEPPE FORSBLOM

Lux Musicaen suurin satsaus oli juhluvuoden kunniaksi tilatun Lauri Kilpiön *Mustan veden yli* -kamarioopperan esitykset.

LUX MUSICAE -FESTIVAALI KAAMOKSEN VALONTUOJANA SISKOTUULIKKI TOIJONEN 21.11.2018 11.01

Hautalöydösten ja arkeologisten tutkimusten perusteella Länsi-Uudenmaan Siuntiossa on ollut asutusta jo pronssikaudella. Kartanoiden, linnojen ja laajojen viljelymaiden kulttuurimaisemissa paikan henki on kiehtova. Siellä soivat hiljaisuuden ja luonnonkauneuden harmoniat.

Viime viikonloppuna jälleen todentui se, että pieni on kaunista festivaalikentälläkin. Taiteellisen johtajan, säveltäjä **Kimmo Hakolan** tyylikkäästi suunnittelema Lux Musicae toi nimensä mukaisesti valon pilkahduksia ja musiikin lumoa marrashämäriin.

Tapahtuman suurin satsaus oli juhluvuoden kunniaksi tilatun **Lauri Kilpiön** *Mustan veden yli* – kamarioopperan esitykset. **Johanna Venhon** libretto, jossa hän yhdistelee omaa ja **Aleksis Kiven** runoutta pyrkii rakentamaan siltaa Siuntiossa eläneen Kiven ajoista nykypäivään. Kivi asui pitkän aikaa tukijansa **Charlotta Lönnqvistin** luona Fanjunkarsin torpassa Siuntiossa.

Oopperassa vaarallisen mustan veden, Välimeren yli matkaavat paremmasta tulevaisuudesta haaveileva pakolaispariskunta. Matkaan heidät on usuttanut kotimaan synkeät tapahtumat, sota ja vaino. Alkumatkasta he havaitsevat kaukana hämöttävän saaren, kuin Aleksis Kiven runon haaveiden Lintukodon. Mutta, saari osoittautuu **Arnold Böcklinin** taulun kaltaiseksi *Kuolleiden saareksi*. Miten matka päättyy, saavuttavatko he turvallisen lintukotonsa, jää avoimeksi. Ja hyvää niin.

Venhon libretto ei alleviivaa eikä anna vastauksia, vaan herättää myötätuntoa ja jollain tasolla myös häpeää. Häpeää siitä, että sivistynyt Eurooppa jättää aivan liian monet mustan veden yli pyrkivät meren armoille, ja matkasta selvinneet saavat tylyn vastaanoton. Kiven runouden ja Venhon aikalaisrunouden yhdistäminen libretoksi on haastavaa ja vielä haastavampaa on taatusti ollut sen säveltäminen kamarioopperaksi.

Pakolaiskysymyksen käsitteleminen Kiven haaveellisen lyriikkaan limitettynä on hieman kaukaa haettua romantisointia, mutta toimii tunteiden tasolla. Kiven runojen esittäminen lausuttuna äänitettynä, herkän kellojen ja lintujen laulun muodostaman äänimaiseman saattelemana toimii hyvin.

Haasteellinen työ muusikoille

Venhon runolliset tekstit lauletaan, mutta harmillisen huonosti sanoista sai selvää, vaikka asialla ovat erinomaiset solistit. Hienostunut sopraano **Tuuli Lindberg** teki parhaansa, mutta pahimmillaan hänelle sopimattomalle äänialalle sävelletyt osuudet kuulostivat lähinnä kirkumiselta.

Parhaimmillaan Lindbergin ääni helisi hänelle ominaisen herkästi ja kauniisti ja hänen vähäeleinen näyttämöllinen karaktäärinsä oli vaikuttavaa. Kun vielä sanoista olisi saanut selvää.

Baritoni **Jussi Lehtipuu** sen sijaan artikuloi selkeästi jylhässä roolissaan ja oli tuskassaan ja uhoissaan uskottava. Liekö ollut ensi-illan jännitystä vaikean teoksen esittämisessä, koskapa äänen sävykkyydessä oli toivomisen varaa.

Mustan veden yli edetään Kilpiön kiinnostavan, dissonanssien täyteisen räjähtelevän, mutta herkimmillään lyyrisen kauniin musiikin myötä, joka asettaa melkoisia haasteita muusikoille. Esityksen sankariksi nousi hallittua ja hienoa työtä tehnyt nuori kapellimestarilupaus **Taavi Oramo**. Myös laulajana kunnostautunut Oramo antoi mallikkaasti tilaa solisteille ja piti pienen, mutta taitavan soittajiston hyppysissään taiturin elkein.

Kaikesta päätellen hän nautti haastavasta tehtävästään, kuten erinomainen orkesterikin, jossa taituroivat lähes intohimoisesti Kilpiön musiikkiin eläytyen **Emil Holmström**, **Mikko Raasakka**, **Markus Hohti** ja **Antti Ohenoja**.

Erityisen hauskaa oli seurata lyömäsoittaja Antti Ohenojan lähes riehakasta ja tarkkaa soittamista ja juoksentelua nuotit kourassaan instrumenttiensa välillä.

Kuvataiteilija **Raija Malkan** lavastus on koruttomuudessaan kaunis ja toimiva. Erityismaininnan ansaitsee **Jaakko Forsmanin** hieno, tunnelmallinen valaistus.

On kaikki syy toivoa, että sanomassaan väkevä *Mustan veden yli* -kamariooppera löytää tiensä muillekin estradeille.